

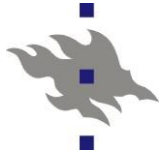
HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Somalialaisten ja venäläisten maahanmuuttajien asumisen toiveet ja todellisuudet pääkaupunkiseudulla

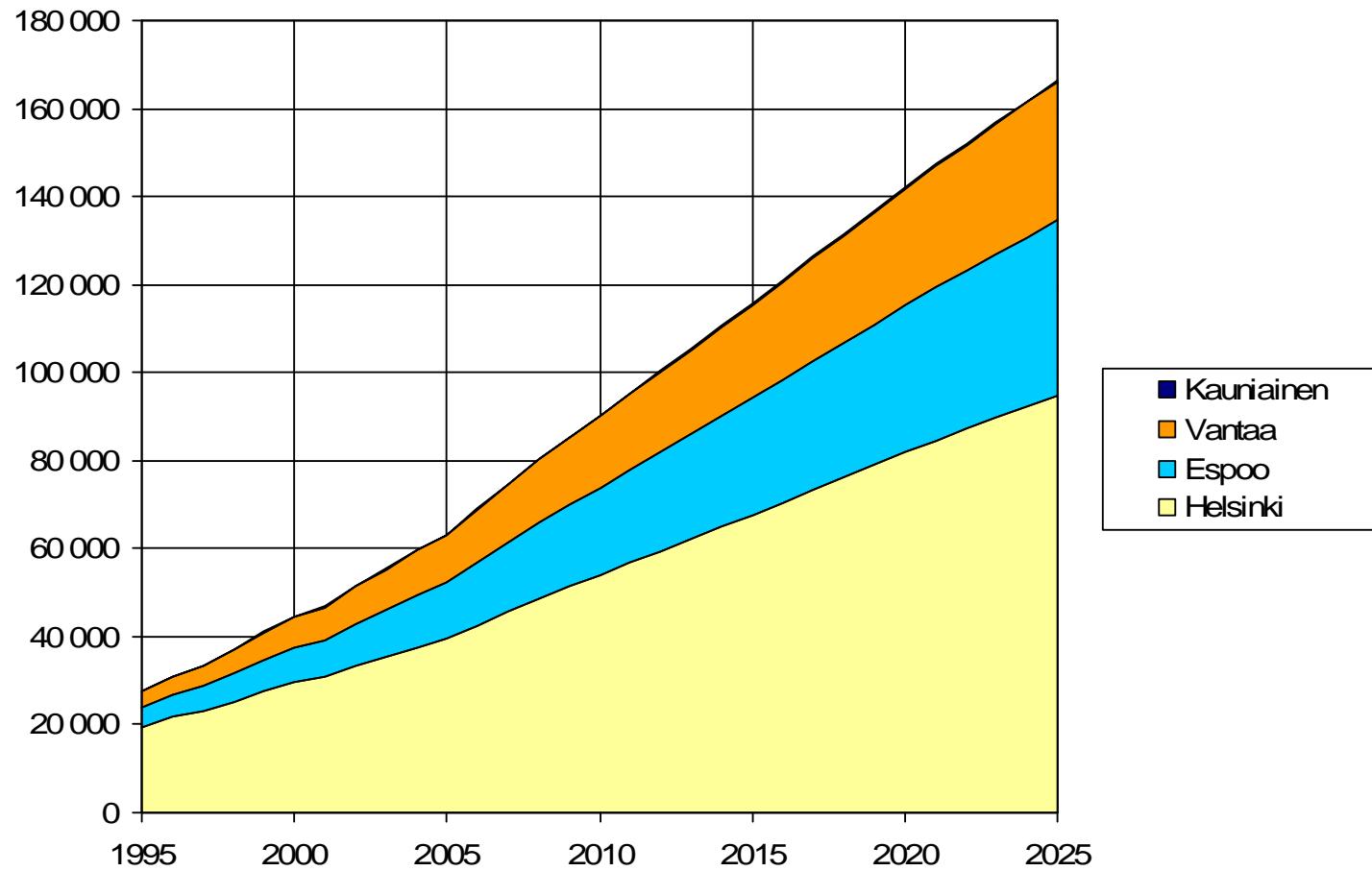
Hanna Virtanen

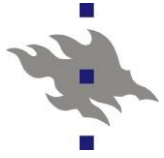
Asunnottomuuspäivät 16.10.2008

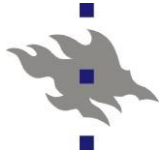
Pääkaupunkiseudun vieraskielinen väestö 1.1.1995-2006 ja ennuste 2007-2025 / Pekka Vuori, Tietokeskus

Maahanmuuttajat ja asunnottomuus

- n Maahanmuuttajien asunnottomuus keskittyy Helsinkiin ja muualle pääkaupunkiseudulle
- n Maahanmuuttajien osuus yksinäisistä asunnottomista on n. 4 % ja asunnottomista perheistä n. 15 %

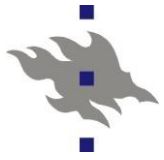
Tutkimus somalien ja venäläisten asumisesta pk-seudulla

n Haastattelut 2007-2008:

- n Helsingissä, Vantaalla ja Espoossa asuvien somalien (24) ja venäläisten (25) haastattelut
- n Helsingin ja Vantaan asunto- ja sosiaaliviranomaisten sekä järjestötyöntekijöiden haastattelut (18)

n Kysymykset:

- n Millaisia ovat somalialaisten ja venäläisten asumistarpeet ja -toiveet? Millaisia asumisvalintoja he tekevät?
- n Miten asumistarpeet ja -toiveet näkyvät maahanmuuttajien alueellisessa sijoittumisessa?

Somalien asuminen pääkaupunkiseudulla

- n 96 % asuu vuokra-asunnossa, 1 % omistusasunnossa
- n 70 % Helsingissä vuonna 2003 asuneista somalinkielisistä asui kaupungin vuokrataloissa
- n 96 % asuu kerrostalossa
- n 80 % asuu ahtaasti
- n 18 % on kokenut taustaansa liittyvää syrjintää asuntoa hakiessaan
- n Alueellisesti venäläisiä keskittyneempi ryhmä

(Lähde: Lankinen 2006; Juntto 2005; Kauppinen 2003)

Venäläisten asuminen pääkaupunkiseudulla

n 74 % asuu vuokra-asunnossa, 21 %
omistusasunnossa

n 50 % Helsingissä vuonna 2003 asuneista
venäjänkielisistä asui kaupungin vuokrataloissa

n 77 % asuu kerrostalossa

n 41 % asuu ahtaasti

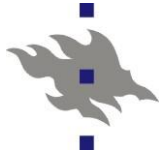
n 17 % on kokenut taustaansa liittyvää syrjintää
asuntoa hakiessaan

(Lähde: Lankinen 2006; Juntto 2005)

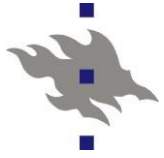
Somalit: Suuri perhekoko ja kerrostaloasumisen vaikeudet

- n Suuri perhekoko yhdistettynä kerrostaloasumiseen ja asuntojen pieneen kokoon on suurin yksittäinen somalien asumiseen vaikuttava tekijä
 - n Kiristää perheen sisäisiä ja naapureiden välisiä suhteita
 - n Tilat leikkiin ja rauhalliseen läksyjen tekoon puuttuvat
 - n Nuorten ”ennenaikainen” muutto kotoa
 - n Asunnon kuluminen ja rikkoutuminen -> ylimääräiset kustannukset perheelle ja kiinteistöille
 - n Kyläily, juhlien vietto ja muu kokoontuminen vaikeaa

Somalit: Asumistoiveet

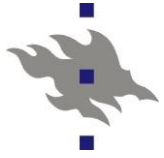
- n Eivät pääpiirteissään eroa kantaväestön vastaavista
- n Isojen lapsiperheiden arjen tarpeet vahvasti esillä toiveissa ja asumisvalinnoissa
- n Haaveena omistusasunto ja omakotitalo
- n Uskontoon ja kulttuuriin liittyviä asumistoiveita
- n Uskontoon ja kulttuuriin liittyviä erityispiirteitä, jotka voivat vaikuttaa asumisuraan

Somalit: Asumistoiveet

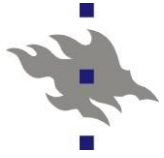
- n Toiveena asuminen monikulttuurisessa ympäristössä, muut ns. näkyvät vähemmistöt tuovat turvaa
- n Suhtautuvat negatiivisesti maahanmuuttajien keskittymiseen

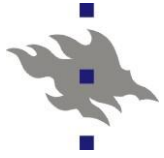
”Jos on semmoinen paikka, missä meikäläisiä asuu, niin se vähän myös helpottaa. Tai siellä asuu tummaihoisia niin se sitten helpottaa siihen muuttamiseen, että näkee, että täällä on tai asuu muitakin samanvärisii, niin sitten se on helpompaa muuttaa kuin sellaiseen, missä ei oo yhtään sellaista. --- Se lisää sitä turvallisuuden tunnetta, kun asuu meikäläisiä vieressä tai siinä samassa pihassa.”

(Somalimies 1, 21 v., Helsinki)

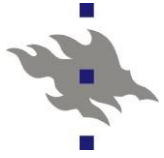
Somalit: Asuinpaikan valintaan vaikuttavat tekijät

- n Suurten ja edullisten asuntojen sijainti.
Lapsiperheen tarpeisiin soveltuva asunto ja asuinympäristö
- n Asumisvaihtoehtoja koskeva tiedon puute.
Omalta etniseltä ryhmältä saatava tieto ja apu
- n Rasismin pelko
- n Perhesiteet ja tukiverkostot

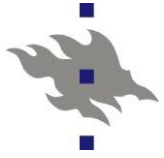
”Joskus tuntuu, että ei kaikkia asumisen, missä on nää, et mistä saa vuokrata asuntoja, että ei oo tiedossa kenelläkään. Kaikki ihmiset tietää tietysti ton kaupungin, mutta mitä sen jälkeen? Kuin moni tietää, mistä muualta saa? --- Yleisesti se tieto menee siitä eteenpäin kun joku kaveri tai joku lähin ihminen kertoo, että sieltäkin pystyy asuntoa hakemaan. Mutta muuten ei kukaan sitä saa tietää.”

(Somalimies 1, 21 v., Helsinki)

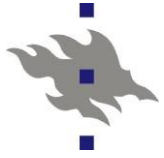
Somalit: Asuinpaikan valintaan vaikuttavat tekijät

- n Suurten ja edullisten asuntojen sijainti.
Lapsiperheen tarpeisiin soveltuva asunto ja asuinympäristö
- n Asumisvaihtoehtoja koskeva tiedon puute.
Omalta etniseltä ryhmältä saatava tieto ja apu
- n Rasismin pelko
- n Perhesiteet ja tukiverkostot

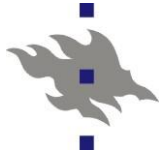
”Se olis kyllä tärkeä, että jos mä yksin asuisin omassa asunnossa, niin mä kyllä tykkäisin asua perheen lähellä. Koska mä saan sieltä aika paljon tukea, perheestä. Että joskus kun tulee kotiin, niin ei jaksaa tehdä ruokaa, niin voi käydä perheellä syömässä sitten.”

(Somalimies 2, 21 v., Helsinki)

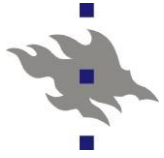
*”Olisi se ihan hyvä, että olisi muutamia somalinaapureita.
Ystäviä olisi hyvä olla. Jos esimerkiksi suola loppuu, se
on parempi soittaa kaverille, kuin koputtaa suomalaiselle,
joka sanoo: mitä?!”*

(Somalimies 3, 37 v., Helsinki)

Somalit: Asuinpaikan valintaan vaikuttavat tekijät

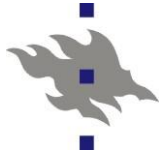
- n Asunnon ja asuinpaikan vaihdon vaikeus kaupungin vuokrasektorin sisällä
- n Erot valinnanmahdollisuuksissa todennäköisesti kasvamassa ryhmän sisällä

Venäläiset: Asumistoiveet

- n Pääpiirteissään eivät eroa suuresti kantaväestön vastaavista
- n Luonnonläheisyys erityisen tärkeää
- n Vahva pyrkimys omistusasumiseen
- n Haaveena omakotitalo tai kerrostaloasunto ja kesämökki

”Venäjällähän me kaikki asuttiin valtion asunnoissa.---

Vaikka se oli valtion asunto niin se käytännössä oli oma.

Ja sä pystyit tekemään sille asunnolle ihan mitä vaan.---

Ja tietkö, yks järkytys mulle oli kun me tultiin, siis vuokra-

asuntoon. Se, että me emme pysty tekemään yhtään

mitään siinä asunnossa. Me voidaan vaan asua ja yrittää

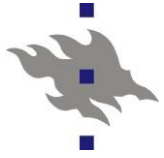
olla tahraamatta! Eli sellainen fiilis oli ja aika sellainen

jyrkkä ero siihen. Ja siis mä muistan, että mun

ensimmäinen ajatus oli, että heti kun mä saan työpaikan,

niin pitää hankkia asunto.”

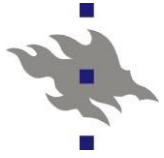
(Venäläinen nainen 1, 53 v., Vantaa)

Venäläiset: Asumistoiveet

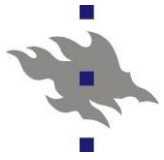
- n Pääpiirteissään eivät eroa suuresti kantaväestön vastaavista
- n Luonnonläheisyys erityisen tärkeää
- n Omistusasuminen tavoitteena
- n Haaveena omakotitalo tai kerrostaloasunto ja kesämökki

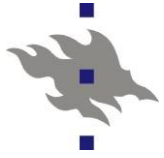
Venäläiset: Asuinpaikan valintaan vaikuttavat tekijät

- n Asumisen puutteellisuutta koettu yleensä lähinnä Suomessa oleskelun alkuvaiheessa
- n Laajemmat valinnanmahdollisuudet kuin somaleilla → valikoivuus
- n Oman etnisen ryhmän läheisyydellä hyvin vähän merkitystä, vaikka sosiaalinen verkosto koostuisikin kokonaan muista venäläistaustaisista
- n Eivät erityisesti suosi monikulttuurista asuinympäristöä, useat haastateltavat kokivat ns. näkyvät vähemmistöt ongelmana

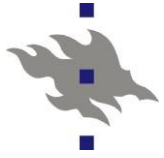
Yhteenvetona

- n Hyvin moninaiset tekijät vaikuttavat asumisvalintoihin
- n Venäläisten ja somalien väliset erot keskittymisessä selittyvät pitkälti eritasoisilla rajoitteilla, joita ryhmät kohtaavat
- n Myös jaolla näkyvään ja näkymättömään vähemmistöön merkitystä
- n Valikoivuus asuinpaikan valinnassa lisääntymässä, ryhmien väliset ja sisäiset erot vahvemmin näkyviin

Yhteenvetona

- n Asunnottomuuteen ja etenkin sekundaariseen asunnottomuuteen näyttäisivät johtavan tutkimuksen perusteella mm.:
- n Muuttoliike muualta Suomesta
- n Asuntojen ahtaus à nuorten muutto kotoa
- n Tiedon puute asumisvaihtoehdoista
- n Asumisen sääntöjen huono tunteminen à hädät
- n Tarjotusta asunnosta kieltäytyminen (kulttuurisista syistä)

Lähteet

Junto, A. (2005). Maahanmuuttajien asuminen – integroitumista vai segregoitumista? Teoksessa Paananen S. (toim.) 2005.

Maahanmuuttajien elämää Suomessa. Tilastokeskus. Helsinki.

Kauppinen, Timo M. (2002). The beginning of immigrant settlement in the Helsinki metropolitan area and the role of social housing. *Journal of Housing and the Built Environment* 17:2, 173-197.

Lankinen, Markku (2006). Sosiaalisen vuokra-asumisen asema kaupunkikentässä. *Tutkimuksia 2006: 7*. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus

Vilkama, Katja (2006). Asuntopolitiikka ja vieraskielisen väestön alueellinen keskittyminen Helsingissä vuosina 1992-2005. Pro gradu-tutkielma. Helsingin yliopiston maantieteen laitos.